HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ושמואל אמר אנא דאמרי אפילו לרבי יאשיה מדאיצטריך קרא לרבוייה מכלל דלאו אשתו היא כלל איבעיא להו עוברת על דת צריכה התראה להפסידה כתובתה או אינה צריכה מי אמרינן כיון דעוברת על דת היא לא בעיא התראה או דלמא תיבעי התראה דאי הדרה בה תיהדר בה ת"ש [א] ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה [ב] מישתא הוא דלא שתיא הא קנויי מקני לה למאי לאו להפסידה כתובתה אמר אביי לא לאוסרה עליו רב פפא אמר להשקותה כשהיא נשואה [ג] כדתניא אין מקנין לארוסה להשקותה כשהיא ארוסה [א] אבל מקנין לארוסה להשקותה כשהיא נשואה אמר רבא ת"ש אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא שותות ולא נוטלות כתובה מישתא הוא דלא שתיא הא קנויי מקני להו ולמאי אי לאוסרן עליו הא אסירן וקיימן אלא לאו להפסידן כתובתן אמר רב יהודה מדיסקרתא לא לאוסרה (א) לבועל כבעל דתנן [ד] כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל א"ר חנינא מסורא ת"ש ואלו שבית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ולא להשקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה ש"מ [ב] בעי התראה ש"מ וכולהו מאי טעמא לא אמרי מהא דלמא שאני התם דלית לה אימתא דבעל כלל איבעיא להו עוברת על דת ורצה בעל לקיימה [ג] מקיימה או אינו מקיימה מי אמרינן בקפידא דבעל תלא רחמנא והא לא קפיד או דלמא כיון דקפיד קפיד ת"ש ואלו שבית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ואי אמרת רצה בעל לקיימה מקיימה עבדי ב"ד מידי דדלמא לא ניחא ליה לבעל סתמא דמילתא כיון דעוברת על דת היא מינח ניחא ליה איבעיא להו בעל שמחל על קינויו קינויו מחול או אינו מחול מי אמרינן בקינוי דבעל תלא רחמנא ובעל הא מחיל ליה לקינויו או דלמא כיון דקני ליה מעיקרא לא מצי מחיל ליה ת"ש ואלו שב"ד מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ואי אמרת בעל שמחל על קינויו קינויו מחול עבדינן מידי דאתי בעל מחיל ליה סתמא דמלתא אדם מסכים על דעת ב"ד ת"ש [ה] ומוסרין לו שני ת"ח שמא יבא עליה בדרך ואי אמרת בעל שמחל על קינויו קינויו מחול לחליה לקינויה ולבעול מ"ש תלמידי חכמים דגמירי דאי בעי למיבעל אמרי ליה אחליה לקינוייך ובעלה ת"ש [ו] דאמר ר' יאשיה שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים [ד] בעל שמחל על קינויו קינויו מחול וזקן ממרא שרצו בית דין למחול לו מוחלין לו [ה] ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו וכשבאתי אצל חבירי שבדרום על שנים הודו לי ועל זקן ממרא [ו] לא הודו לי שלא ירבו מחלוקת בישראל ש"מ בעל שמחל על קינויו קינויו מחול ש"מ פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר [ז] קודם סתירה מחול לאחר סתירה אינו מחול וחד אמר לאחר סתירה נמי מחול ומסתברא כמאן דאמר אינו מחול ממאי מדקא מהדרי רבנן לרבי יוסי דתניא [ז] רבי יוסי אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בכרת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואי אמרת לאחר סתירה מחול לה משכחת לה דיש לה היתר דאי בעי מחיל ליה לקינויה ובעיל אלא ש"מ לאחר סתירה אינו מחול שמע מינה: מתו בעליהן עד שלא שתו ב"ש כו': במאי קמיפלגי בית שמאי סברי [ח] שטר העומד לגבות כגבוי דמי

וב"ה

ושמואל דאמר אנא דאמרי אפי' לרבי יאשיה. דאמר שוטה דמלאצטריך לרבויי לשתיה ש"מ לאו אשתו היא ליורשה וליטמא לה ולהאכילה תרומה וכ"ש לרבי יונתן דאמר אינה שותה משום דלאו אשתו היא. והא דאיצטריך למעוטי אסמכתא בעלמא היא ולאו דקרא להכי אתא אלא להקיש אשה לאיש כדשני לעיל [כד:]: **עוברת על דת.** יהודית. שאינה צנועה יוצאה וראשה פרועה וטווה בשוק ומדברת עם כל אדם דאמר בכתובות בפרק המדיר (דף עב.) דיוצאה שלא בכתובה: **צריכה התראה.** שמא תחזור ואם תחזור לא תפסיד כתובתה או אינה צריכה התראה דבלאו התראה מפסדא: **למאי.** כיון דלא שתיא קינוי למאי אהני: **לאפסודי כתובתה.** ואי לאו דקני לא מפסדא אלמא צריכה התראה וזו עוברת על דת היא שנסתרה עם אנשים: **להשקותה כשהיא נשואה.** (ב) ואם תסתר לאחר נישואין שותה על ידי קינוי של אירוסין שאינו יכול להשקותה כשהיא ארוסה דבעינן תחת אישה: **לאוסרה אבועל.** קינוי לא מהני אלא לאוסרה על בועלה אם ימות זה או יגרשנה ולא שתת (ג): **אלא לפוסלה מכתובתה.** מכלל דאי לא אתרו בה לא מפסדא: **דתנן.** לקמן בפרק כשם שהמים בודקין (דף כז:): **שאני התם.** הא דבעי התראה: **דלית לה אימתא דבעל.** ואי לאו דאתרו בה בי דינא לא הוה לן למקנסה דכיון דלית לה אימתא אין תימה בדבר אם עוברת על דת ואין זה פריצותא יתירתא אבל מי שבעלה אצלה ואינה יראה ממנו ועוברת על דת פריצותא יתירתא אית בה ואיכא למימר דבלאו התראה נמי מפסדא כתובתה: **תלא רחמנא.** דכתיב [ט] וקנא את אשתו: **או דלמא כיון דקפיד קפיד.** כלומר כיון דאורחיה דבעל למיקפד בהכי על כרחיה דהאי נמי הויא קפידא לגביה: **עבדינן מילתא דדלמא לא ניחא ליה.** והיאך אנו נעשים שלוחים לו בדבר שהוא חוב לו שאינו חפץ בו וקיימא לן (כתובות דף יא.) דאין חבין לאדם שלא בפניו: **שמחל על קנויו.** והשתא ס"ד דקבעי בין שמחל קודם סתירה בין שמחל לאחר הסתירה ואם תימצי לומר עוברת על דת שרצה לקיימה מקיימה הני מילי בלא קינוי אבל היכא דאיכא קינוי וסתירה ורצה למחול מהו מי עקר קינוי ושריא ליה או לאו: **עבדינן מידי דאתי בעל ומחיל.** ואיכא זילותא דבי דינא: **סתמא דמילתא אדם מסכים כו'.** וסמכינן אסתם דעתיה דאינשי ומקנינן לה ואי אתי ומחיל מחיל: **מאי שנא תלמידי חכמים.** תירוצא הוא והכי קאמר לעולם מחיל ודיקא ליה ממתני' מאי שנא דבעינן תלמידי חכמים משום דגמירי דאסורה ליה בדלא מחיל קינוי ואי אתי למיבעל אמרין ליה אחלי לקינויך: **סח לי זעירא.** שהיה מאנשי ירושלים: **זקן ממרא.** שהמרה על ב"ד של לשכת הגזית ומיתתו בחנק: **שהיא בלאו.** אחרי אשר הוטמאה [י] לרבות סוטה שנסתרה בפ"ק דיבמות (דף יא:): **במאי קמיפלגי.** איזה טעם נותנין לדבריהם: **ב"ש סברי שטר העומד לגבות כגבוי דמי.** מי שיש לו שטר חוב על חבירו ושיעבד לו בו נכסיו מוחזק בעל השטר בנכסים יותר מן הלוה והלכך כיון דנכסי ברשותיה קיימי הוו להו יורשי הבעל תובעין והמוציא מחבירו עליו הראיה ועליהן להביא ראיה שזינתה בסתירה זו ואבדה כתובתה:

ובית

שמע מינה בעל שמחל על קינויו קינויו מחול. ותפשוט נמי עוברת על דת אם רצה בעלה לקיימה מקיימה אפילו התרה בה (ד):

[י] **בית** שמאי אומרים נוטלת כתובתה. ואם תאמר מ"ש דאמרי ב"ש נוטלת כתובתה ובפרק מי שמת (ב"ב דף קנח.) גבי נפל הבית עליו ועל אשתו [ט] נפל הבית עליו ועל אביו והיתה עליו כתובת אשה וכו' דאמרי ב"ש יחלוקו הואיל וספק הוא מי מת ראשון וכן בפרק החולץ (יבמות דף לח:) ובכתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף פ:) גבי שומרת יבם שמתה מה יעשו בנכסים הנכנסין והיוצאין עמה בית שמאי אומרים יחלוקו ומפרש בגמרא בפ' החולץ (יבמות דף לח:) משום

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ב מהל' סוטה הל' ה:

יז ב ג מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' יד טו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן קטו סעיף ד:

יח ד מיי' פ"א מהל' סוטה הלכה ז טוש"ע אה"ע סי' קעח סעי' יב:

יט ה מיי' פ"ז מהל' ממרים הלכ' ח סמג לאוין רכ:

כ ו מיי' שם פ"ג הלכה ד סמג לאוין ג:

כא ז מיי' פ"א מהל' סוטה הלכה ז סמג עשין נו טוש"ע אה"ע סימן קעח סעיף יב:

מסורת הש"ס

א) יבמות נח., ב) [לעיל כד.], ג) [יבמות נח:], ד) לקמן כז:, ה) לעיל ז., ו) סנהדרין פח., ז) [לעיל ז.], ח) יבמות לח: כתובות פא. גיטין לז. שבועות מח: [ב"מ סב.], ט) [במדבר ה], י) [דברים כד], כ) [שייך לעיל כד. במשנה], ל) [שם קנז.],

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבועל כבעל: (ב) רש"י ד"ה להשקותה וכו' דאם תסתר: (ג) ד"ה לאוסרה וכו' ולא שתת הס"ד ואח"כ מ"ה דתנן לקמן בפ' כשם הס"ד ואח"כ מ"ה אלא לפוסלה מכתובתה: (ד) תום' ד"ה שמע וכו' התרה בה. נ"ב עיין פירושו בשו"ת שלי סי' קמ"ג:

מוסף רש"י

הא קנויי מקנא לה. ליאסר עליו, מדקתני לא נוטלות כתובה (לעיל כד.). **כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל.** אם ימות בעלה או יגרשנה (לעיל ב.). **ומוסרין לו שני ת"ח שמא יבא עליה בדרך.** שצריך להשקותה בירושלים בב"ד הגדול (לעיל ז.). **בעל שמחל על קינויו.** שקינא לאשתו אל תסתרי עם פלוני, קינויו מחול. ואם נסתרה אינה נאסרת עליו (סנהדרין פח.). **ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו.** אף לאחר שהתרו בו וקלקל והלקוהו וחזר וקלקל, אם רצו למחול ולא הביאוהו לבית דין, מוחלין לו. שהכתוב תלה בהם ותפשו בו (שם פח:). **בעלה נאמן עליה.** ואין צריך להעמיד עדים אצלו (לעיל ז.). **סוטה שהיא בלאו.** דלא יוכל בעלה הראשון וגו', דאמרינן ביבמות (יא:) מה אני מקיים אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה (לעיל ז.). **שכן יש לה היתר.** לכשתטהר, לפיכך אין יצרו תוקפו, שמובטח הוא לאחר זמן (שם). **תאמר בסוטה שאין לה היתר.** אם תמלא טמאה ולפיכך לבו רודף אחריה (שם). **שטר העומד לגבות כגבוי דמי.** כלומר גדול כח השטר וכמו שמוחזק בנכסים (יבמות לח:) מי שהנכסים משועבדים לו ידו על העליונה והנכסים בחזקת בעל השטר עומדין כאילו הוא גבוי ועומד, לפיכך היא גובה מספק, שאינה באה להוציא מהם שתהא הראיה עליה להביא, אלא הם באים להוציא ממנה (שבועות מח:).

תוספות שאנץ

שאר אחיו חולקין עמו ל"ה: אמר לך רב אנא דאמרי אפי' לר' יונתן וכ"ש לר' יאשיה וא"ת כיון דאשתו מעלייתא היא אמאי איצטריך ליה לר' יאשיה איש איש לרבות. וי"ל דלאו דוקא הוא אלא אסמכתא בעלמא הוא ועיקר קראי לאשת חרש ושוטה ושמואל אמר אנא דאמרי אפי' לר' יאשיה פי' וכ"ש לר' יונתן דאינה שותה משום דלאו אשתו היא. וא"ת כיון דלאו אשתו היא אמאי איצטריך לר' יונתן קרא למעוטי וי"ל דאינו אלא אסמכתא בעלמ' וקרא לאו להכי אתי אלא לאקושי אשה לאיש כדשני' לעיל ל"ה: אמר אביי לא לאוסרה עליו. וא"ת למ"ד דאוסרין על הייחוד למה לי למתני' למימר דמהני קנוי לאסרה עליו פשיטא וי"ל דאצטריך מתני' אפי' היכא דאינה אסורה משום ייחוד כגון בפתח פתוח לרשו' הרבים דאין שם משום ייחוד ואפי' הכי לענין סוטה הוי רשות היחיד וה"נ אמרי' חצר שרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה. משמע דוקא היכא דאיכא תרתי פתחא אבל היכא דליכא אלא פתח אחד הוי רשות היחיד לטומאה אי נמי כגון שבעלה בעיר דאמר בשלהי קידושין בעלה בעיר אין חוששין לה משום ייחוד ואפי' הכי לענין תורת סוטה אשמעינן מתני' דחשבי' ליה לסתירה ואפי' בעלה בעיר כיון דלא משתמיט תנא בשום מקום לומר שלא תחשב סתירה לענין סוטה כשבעלה בעיר: ש"מ בעי התראה ש"מ ובפתח פתוח לרשות הרבים ליכא לאוקמיה ואינה עוברת על דת דהא מסתמא כיון דאינה עוברת על דת לא היו ב"ד מקנין אותה כדי להפקיע כתובתה בכדי אבל ק' דאיתא בתוספ' דכתובות בהדיא נשים שאמרו שעוברות על דת צריכות התראה ויוצאות בלא כתובה לא התרו בהן יוציא ויתן כתובה ולמה לא הביאה כאן התלמוד ושמא דלא הוה ידע לה: זקן ממרא שהמרה על ב"ד של לשכת הגזית ומיתתו בחנק: ב"ש סברי שטר העומד לגבות כגבוי דמי מי שיש לו שטר חוב על חברו ושעבד לו כל נכסיו מוחזק בעל השטר יותר מן הלוה והלכך כיון דנכסי ברשותיה קיימי הוו להו יורשי הבעל תובעין והמוציא מחבירו עליו הראיה ועליהן להביא ראיה שזינתה ואבדה כתובתה